

การประยุกต์ใช้หลักมัชฌิมาปฏิปทากับการจัดการธุรกิจเพื่อสร้างที่ยั่งยืน*

PRINCIPLE OF MIDDLE PATH APPLICATION AND BUSINESS MANAGEMENT TO
STRENGTHEN SUSTAINABILITY

กาญจนา สุระ

Kanchana Sura

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Chiang Mai Rajabhat University

Corresponding Author E-mail: K.Suruk@gmail.com

บทคัดย่อ

แนวความคิดการดำเนินธุรกิจอย่างมีคุณธรรมเป็นสิ่งที่ยั่งยืนธุรกิจได้พยายามนำมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อสร้างที่ยั่งยืนให้กับกิจการ หลักคุณธรรมที่นำมาใช้กับการจัดการธุรกิจ คือ หลักมัชฌิมาปฏิปทาได้แก่การประยุกต์ใช้สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากรรมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาสติ สัมมาวายามะ และสัมมาสมาธิ หลักมัชฌิมาปฏิปทาเป็นการจัดการธุรกิจ ประกอบ ได้แก่ การจัดการผลิต ผู้ประกอบการมีสัมมาทิฐิมีความเห็นชอบว่าควรมีการปฏิบัติที่ไม่มุ่งร้ายต่อผู้บริโภค มีสัมมาสังกัปปะ คือมีความคิดที่ดีไม่คิดประทุษร้ายหรือคิดเอาเปรียบผู้อื่น ธุรกิจพึงผลิตสินค้าที่มีความปลอดภัยทั้งการออกแบบและการผลิต มีสัมมาวายามะกับผู้บริโภคมีความพยายามในการพัฒนากระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ การจัดการตลาด ผู้ประกอบการมีสัมมาวาจา มีการเจรจาที่ดีเป็นไปในทางสร้างสรรค์ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้บริโภค มีสัมมากรรมันตะคือ ดำเนินงานด้านการตลาดอย่างมีคุณธรรม ไม่เบียดเบียนผู้อื่น มีการประพฤติปฏิบัติที่ดี มีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นจริง มีสัมมาวายามะในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการผลิตให้มีคุณภาพ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ ผู้ประกอบการมีสัมมาสังกัปปะ มีความคิดที่ดีไม่มัวเมาติดพันงาน มีสัมมากรรมันตะ โดยมีการประพฤติปฏิบัติที่ดีมีคุณธรรมกับพนักงาน มีสัมมาวาจา โดยผู้ประกอบการพูดจาสุภาพกับพนักงาน และการจัดการการเงินผู้ประกอบการมีสัมมาอาชีวะ คือการวางแผนด้านการเงินให้มีความคุ้มค่าและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่กิจการ มีสัมมาสติ คือ มีความรอบคอบและตั้งใจในการวางแผนการใช้เงิน มีสัมมาวายามะคือมีความพยายามที่จะดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดรายได้แก่กิจการอยู่เสมอ

คำสำคัญ: หลักมัชฌิมาปฏิปทา; การจัดการธุรกิจ; ความยั่งยืน

Abstract

The concept of conducting business with integrity is what business organizations have tried to implement to maintain long term sustainability. The major moral principle that has been used for business management is Principle of Middle Path Application consisting of the following: Samma Thiti (Agreement), Samma Sanggapah (Consideration), Samma Vaja (Vocal Expression), Samma Gammantha (Performance), Samma Archeewa (Livelihood), Samma Sathi (Awareness), Samma Vayama (Perseverance) and Samma Samathi (Concentration). The Principle of Middle Path and business management consist of production management in which entrepreneur has Samma Thiti agreeing to the approval of good treatment with no malicious intents towards consumers. Samma Sanggapah means having good intentions without thinking of harming or taking advantage of others. Business must produce goods that are safe both in design and production. Samma Vayama with consumers means making an effort to develop an effective operation process. For marketing, entrepreneur must have Samma Vaja enabling good negotiation in a progressive manner that will not lead to problems for consumers. Samma Gammantha means conducting marketing operation with fairness and integrity, consideration for others, good behavior and honesty for consumers by providing truthful information. With Samma Vayama, entrepreneur has determination to effectively improve and develop production process. For human resource management, entrepreneur must have Samma Sanggapah meaning having only positive thoughts and no prejudice towards staff, Samma Gammantha meaning good governance toward staff and Samma Vaja meaning cordial verbal expression with staff. And for finance management, entrepreneur must have Samma Archeewa meaning creating a financial plan that must result in profitable investment as well as maximum business growth. With honesty, entrepreneur must have Samma Sathi which can be achieved through careful financial planning. Lastly, Samma Vayama is represented through the determination of conducting business that constantly generate steady income for the business.

Keywords: Principle of Middle Path; Business Management; Sustainability

บทนำ

เป้าหมายของการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันนอกเหนือจากเรื่องของกำไรในการประกอบกิจการแล้ว การดำรงคงอยู่ของกิจการให้มีความมั่นคงเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการธุรกิจทุกคนมีความต้องการเพราะการที่กิจการสามารถดำเนินต่อไปได้ในระยะเวลายาวนานเป็นเครื่องชี้วัดที่สำคัญถึงความสำเร็จของกิจการนอกเหนือจากผลกำไรที่ได้จากการประกอบการ

ปัจจุบันการดำเนินธุรกิจมีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงเนื่องมาจากอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้ผู้คนสามารถติดต่อสื่อสารกันอย่างไร้พรมแดนส่งผลทำให้พฤติกรรมผู้บริโภคสินค้าของประชาชนได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเนื่องจากประชาชนมีทางเลือกในการบริโภคสินค้าและบริการเพิ่มขึ้น จึงเป็นแรงผลักดันที่สำคัญที่ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจจำเป็นต้องปรับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจที่จะต้องมีการจัดการธุรกิจที่ดี และมีประสิทธิภาพโดยการจัดการธุรกิจประกอบไปด้วย การจัดการผลิต การจัดการตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์และการจัดการการเงิน (ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2551) หากธุรกิจมีการจัดการที่ดีแล้วก็ช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและทำให้การดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จ แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินธุรกิจปัจจุบันประสบปัญหาการขาดจริยธรรม และคุณธรรมมีการเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคเพิ่มขึ้นเนื่องจากผู้ประกอบการมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม นอกจากนี้การดำเนินธุรกิจบางครั้งประสบปัญหาแรงกดดันของการแข่งขันที่มีความรุนแรง ดังนั้นผู้ประกอบการมีความต้องการผลประกอบการที่มีผลตอบแทนสูงเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจ จึงทำให้มีการดำเนินงานที่ผิดกฎหมายและจริยธรรม (จินตนา บุญบงการ, 2552) จากข้อมูลสถิติการจัดอันดับความโปร่งใสของไทยในปี 2563 พบว่าประเทศไทยมีการทุจริตในอันดับ 101 จาก 180 ประเทศของโลกถือว่าเป็นปัญหาวิกฤตของประเทศ คอร์รัปชัน: อันดับความโปร่งใสไทย ปี 2563 ทั้งระดับโลกและอาเซียน โดยเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าการดำเนินธุรกิจใดที่มุ่งสร้างแต่กำไรโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมก็จะทำให้ธุรกิจนั้นไม่สามารถดำรงคงอยู่ได้ (Thai Union, 2012) จากเป้าประสงค์ของการประกอบการทางธุรกิจนอกเหนือจากกำไรแล้วความยั่งยืนของกิจการเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการมีความปรารถนาและต้องการ

ดังนั้นการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ประสบความสำเร็จและมีความยั่งยืนผู้ประกอบการจะต้องดำเนินธุรกิจด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมมีการดำเนินธุรกิจบนพื้นฐานของการมีคุณธรรมโดยนำหลักคำสอนของศาสนามาเป็นแนวทางในการประกอบธุรกิจ โดยหนึ่งในหลักธรรมคำสอนสำคัญที่ผู้ประกอบการธุรกิจพึงนำมาประยุกต์ใช้กับการประกอบธุรกิจคือ หลักมัชฌิมาปฏิปทา

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 3 ประการ คือ 1. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับหลักมัชฌิมาปฏิปทา 2. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความยั่งยืน 3. ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการธุรกิจ และ 4. ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักมัชฌิมาปฏิปทากับการจัดการธุรกิจ

แนวคิดเกี่ยวกับมัชฌิมาปฏิปทา

โดยที่ศาสนาทุกศาสนามีหลักธรรมคำสอนที่มีเป้าหมายคือสอนให้คนเป็นคนดีมีคุณธรรม ในทางพุทธศาสนาก็มีหลักธรรมคำสอนที่องค์พระศาสดาได้บัญญัติไว้เพื่อให้คนประพฤติปฏิบัติตามทั้งในเรื่องของการดำเนินชีวิต การทำงาน การประกอบอาชีพ ที่อยู่บนพื้นฐานของการมีคุณธรรม และจริยธรรม สำหรับประเด็นของการประกอบอาชีพในทางพุทธศาสนาได้เน้นให้คนประกอบสัมมาชีพอย่างสุจริตและมีคุณธรรม อันประกอบไปด้วย 1. การเลี้ยงชีพชอบทางกาย คือการเลี้ยงชีพชอบในทางที่ถูกต้อง ไม่ทำร้ายหรือเบียดเบียนผู้ใดให้ได้รับความเดือดร้อน มีความสุจริตไม่คดโกงใคร 2. การเลี้ยงชีพชอบทางวาจา คือการไม่โกหกหลอกลวง มีสัจจะ เว้นจากการพูดยุยงให้ผู้อื่นแตกแยกเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง และ 3. การเลี้ยงชีพชอบทางใจ คือ การไม่โลภอยากได้ของคนอื่นในทางที่ไม่ชอบไม่ควร ไม่คิดเอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

จากการที่การดำเนินธุรกิจถือเป็นการประกอบสัมมาชีพอย่างหนึ่งในทางพุทธศาสนา เพราะฉะนั้นผู้ประกอบการธุรกิจที่มุ่งหวังจะประกอบธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ และอยู่ได้อย่างยั่งยืนจำเป็นจะต้องมีการประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้นหลักสำคัญทางพุทธศาสนาที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการธุรกิจให้ประสบความสำเร็จและอยู่รอดได้คือ มัชฌิมาปฏิปทาซึ่งเป็นหลักธรรมที่พระพุทธองค์ได้แสดงเพื่อการปฏิบัติโดยแนะให้เดินทางสายกลาง มีองค์ประกอบที่สำคัญ 8 ประการ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2538) คือ 1. สัมมาทิฐิ (เห็นชอบ) คือเห็นสิ่งทั้งหลายตามที่เป็นจริงเห็นว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว 2. สัมมาสังกัปปะ (ดำริชอบ) คือการนึกคิดในสิ่งที่ถูกต้องคิดออกจากความยึดติดในกามารมณ์ คิดที่จะปราศจากโลก ไม่พยายามปกป้องร้ายผู้อื่น และไม่เบียดเบียนผู้อื่น 3. สัมมาวาจา (วาจาชอบ) คือการพูดโดยใช้ถ้อยคำที่สุภาพ พูดความจริง พูดคำสัตย์ ละเว้นการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดให้แตกความสามัคคี 4. สัมมากัมมันตะ (กระทำชอบ) คือการกระทำที่ไม่เบียดเบียน ไม่ทำให้เกิดความเดือดร้อนทั้งต่อตนเองและผู้อื่น เช่น ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์ 5. สัมมาอาชีวะ (เลี้ยงชีพชอบ) หมายถึงการเลี้ยงชีพด้วยการประกอบอาชีพสุจริตไม่ประกอบอาชีพทุจริต อาชีพที่สร้างความเดือดร้อนความรำคาญแก่ตนเองและผู้อื่น เช่น การค้าอาวุธ ยาเสพติด ของมีเนมา การค้ำมนุษย์ การล่าสัตว์หรือการทำลายสัตว์ 6. สัมมาวายามะ (พยายามชอบ) หมายถึงการระดมความเพียรพยายามในการป้องกันไม่ให้เกิดความชั่วขึ้นในจิต พยายามทำความดี 7. สัมมาสติ (ระลึกชอบ) คือ การมีความระลึก รู้ตัวหรือระลึกรู้กาย สามารถควบคุมสภาพจิตใจให้อยู่ในภาวะที่ต้องการเป็นตัวของตัวเอง สามารถทำพฤติกรรมต่างๆ ด้วยเหตุผลและปัญญา 8. สัมมาสมาธิ (ตั้งใจมั่น) หมายถึงการมีจิตใจแน่วแน้อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยปราศจากความพยายามปกป้องร้าย ความฟุ้งซ่าน ความลังเลสงสัย

หากพิจารณาถึงหลักมัชฌิมาปฏิปทาพบว่าจะเกี่ยวข้องกับการประพฤติปฏิบัติที่ดีและเหมาะสมแบ่งออกได้ 3 ส่วน คือ กาย วาจา และใจ ในส่วนของกายคือ การประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ไม่ทำร้ายเบียดเบียนผู้อื่นโดยใช้วิธีการที่ไม่ถูกต้อง และเหมาะสม ก่อให้เกิดความเสียหาย

และเดือดร้อนต่อผู้อื่นในประเด็นของใจคือ การมีจิตใจที่ดีงาม ไม่คิดร้ายหรือประสงค์ต่อผู้อื่น และในประเด็นของวาจาคือการพูดดี ไม่พูดเท็จหรือการพูดยุยงส่งเสริมให้เกิดความแตกแยกหรือสร้างความเข้าใจผิดให้กับผู้อื่น

แนวคิดเกี่ยวกับความยั่งยืน

แนวคิดเกี่ยวกับความยั่งยืนประกอบไปด้วย ความหมายของความยั่งยืน และปัจจัยที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน

1. ความหมายของความยั่งยืน

ความยั่งยืน หมายถึง การตอบสนองความต้องการปัจจุบันโดยไม่เบียดเบียนความต้องการของคนรุ่นต่อไปในอนาคต (David, 2013)

ความยั่งยืน หมายถึง ความสามารถในการดำรงสภาพอยู่ได้ต่อไปยังอนาคตภายใต้เงื่อนไขและข้อจำกัดตามวงจรการเปลี่ยนแปลงทั้งภายใน และภายนอกโดยมีสามองค์ประกอบเป็นเงื่อนไขที่สำคัญและจำเป็น ได้แก่ ความอยู่รอด ความเจริญและความสำเร็จซึ่งต่างเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอเกี่ยวโยง และวนเวียนกันเป็นกลไกควมผสมเรียกว่า วงจรความยั่งยืนเรื่อยไปเป็นเวลายาวนาน ด้วยความขยันหมั่นเพียร วิริยะอุตสาหะ อดทนอดกลั้น (ปิยะพันธ์ ทยานิธิ, 2562)

ความยั่งยืน คือ การมีดุลยภาพครบทั้งสามด้าน ประกอบด้วยชีวิตมนุษย์ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักการสำคัญอยู่ที่เพื่อประโยชน์สุขของคนส่วนใหญ่ ลดการเบียดเบียนกัน และเกื้อกูลต่อกันให้มากขึ้น (พระครูนิพัทธ์กัลยาณวัฒน์ (คนอง กุลยาณธมโม) และ พระศรีโสภณ ปภสฺสโร, 2562)

ดังนั้น ความยั่งยืน คือ ความสามารถของบุคคล องค์กรในการดำรงอยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยดำเนินชีวิต และดำเนินงานบนทางสายกลาง อาศัยความมุ่งมั่น ตั้งใจ และการใช้หลักคุณธรรมที่สำคัญคือ ความอดทน ความสุขุม ความเมตตา ความเสียสละกระทำการใดโดยไม่เบียดเบียนผู้อื่นและสังคม

2. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความยั่งยืน

ความยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญ 4 ปัจจัย ได้แก่ มนุษย์ สังคม ธรรมชาติ เทคโนโลยี (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2552) ซึ่งมนุษย์ในสังคมมีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมพร้อมที่จะเป็นกำลังสำคัญในระบบเศรษฐกิจ และสังคมที่จัดสรรให้เกื้อหนุน ในส่วนของสังคม คือการจัดระบบสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง การทหาร ตลอดจนกิจการต่าง ๆ ให้ผสมกลมกลืนสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวบนพื้นฐานแห่งความรู้ ความเป็นจริงสร้างบรรยากาศแห่งความไม่เบียดเบียน ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ในประเด็นของธรรมชาติ มนุษย์จะต้องทำตนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและดำรงชีวิตให้สอดคล้อง และกลมกลืนกับธรรมชาติ สำหรับเทคโนโลยี มีการใช้เทคโนโลยีที่เกื้อกูลกัน ไม่ทำลายธรรมชาติ นำของเสียมาผลิตเวียนใช้

ประโยชน์ใหม่ ขณะเดียวกันรัฐ ญ เวียงอำพล (2546) องค์ประกอบของความยั่งยืนประกอบไปด้วย 1. ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มนุษย์ต้องไม่ก่อให้เกิดมลภาวะสู่สิ่งแวดล้อมแต่จะต้องมีการอนุรักษ์รักษาโดยต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 2. สังคม คือประชาชนมีคุณภาพดี กินดีอยู่ดี สังคมปลอดภัยสงบสุข เป็นสังคมที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ยังคงมีวัฒนธรรมเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น 3. จิตใจ มนุษย์จะต้องมีจิตใจที่มีคุณธรรม และมีความเข้มแข็ง 4. เศรษฐกิจมีการหมุนเวียนของรายได้ มีการผลิตที่เหมาะสมกับทรัพยากร และความต้องการของผู้บริโภค การผลิตต้องไม่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่สิ่งแวดล้อม

เพราะฉะนั้นความยั่งยืนจะเกิดขึ้นแก่องค์กรและสังคมได้ต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนอันประกอบไปด้วยมนุษย์ที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ความสามารถ การมีจิตใจดีมีคุณธรรมการมีสังคมที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมถึงการมีสภาพทางเศรษฐกิจที่ดีได้แก่ การที่ประชาชนมีรายได้ซึ่งมีการกระจายรายได้ไปยังประชากรอย่างทั่วถึง การผลิตสินค้าและบริการที่มีคุณภาพไม่เบียดเบียนหรือทำลายสิ่งแวดล้อม

แนวคิดการจัดการธุรกิจ

ในการดำเนินธุรกิจจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การผลิต การตลาด บุคคล และการเงิน โดยการดำเนินธุรกิจจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีการจัดการธุรกิจที่ดีอันประกอบไปด้วย การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การจัดการตลาด การจัดการผลิตหรือบริการ การจัดการการเงิน (ขวัญกมล ดอนขวา, 2556) ซึ่งสอดคล้องกับศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2551) ที่กล่าวว่า การจัดการธุรกิจจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สำคัญ 4 กิจกรรม ได้แก่ 1. การผลิต 2. การตลาด 3. การเงิน และ 4. ทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นการที่องค์กรธุรกิจจะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานตามเป้าประสงค์ที่ได้กำหนดไว้จำเป็นจะต้องมีการจัดการที่ดี และมีประสิทธิภาพ ดังที่นนทียา หุตานุวัจน์ และณรงค์ หุตานุวัจน์ (2552) ระบุว่า การสร้างความเข้มแข็งและความสำเร็จให้กับธุรกิจจำเป็นจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีอันประกอบไปด้วยการจัดการธุรกิจ 4 ด้าน คือ 1. การจัดการผลิต และหรือการบริการจะเกี่ยวข้องกับการวางแผนการผลิตและหรือการบริการ การจัดโครงสร้าง และกิจกรรมทางการผลิตและหรือการบริการ 2. การจัดการด้านการเงิน จะเกี่ยวข้องกับการจัดหาแหล่งที่มาของเงินทุนและการใช้เงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการบันทึกรายการทางการเงินอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ 3. การจัดการทรัพยากรมนุษย์จะเกี่ยวข้องกับการวางแผน การสรรหาคัดเลือก พัฒนา และทำนุบำรุงทรัพยากรมนุษย์ และ 4. การจัดการด้านการตลาดเกี่ยวข้องกับการพัฒนาสินค้า และบริการ การส่งเสริมทางการตลาด การกระจายสินค้า

การประยุกต์ใช้หลักมัชฌิมาปฏิปทากับการจัดการธุรกิจ

การจัดการธุรกิจมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานธุรกิจหากธุรกิจมีการจัดการที่ดีย่อมส่งผลทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2551) ระบุว่า การจัดการธุรกิจจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่สำคัญ 4 กิจกรรม ได้แก่ 1. การผลิต 2. การตลาด 3. การเงิน และ 4. การจัดการทรัพยากรมนุษย์ แต่อย่างไรก็ตามความสำเร็จของการดำเนินธุรกิจไม่ได้เป็นสิ่งที่บ่งชี้ว่าธุรกิจจะสามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นการดำเนินธุรกิจจะสามารถดำรงคงอยู่ได้อย่างยั่งยืนจำเป็นจะต้องมีการนำเอาหลักมัชฌิมาปฏิปทาเข้ามามีใช้กับการจัดการธุรกิจ โดยการจัดการธุรกิจประกอบไปด้วย การจัดการผลิต การจัดการด้านการตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการจัดการด้านการเงิน

การประยุกต์ใช้หลักมัชฌิมาปฏิปทากับการจัดการธุรกิจประกอบไปด้วย การจัดการผลิต การจัดการด้านการตลาด การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการจัดการด้านการเงิน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การจัดการผลิตบทบาทและความสำคัญของภาคธุรกิจต่อสังคมในฐานะที่เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายสินค้า ดังนั้นการดำเนินธุรกิจเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนโดยอาศัยการนำเอาหลักมัชฌิมาปฏิปทามาประยุกต์ใช้กับการผลิตประกอบไปด้วย สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ และสัมมาวายามะ

1.1 มีสัมมาทิฐิ ผู้ประกอบการเห็นชอบตามที่เป็นจริงว่าหากธุรกิจมีการผลิตสินค้าที่ดีมีคุณภาพและมอบสิ่งที่ดีแก่ผู้บริโภคจะทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่น ศรัทธากับการดำเนินงานของกิจการ

1.2 มีสัมมาสังกัปปะ คือ ความดำริชอบ การนึกคิดในสิ่งที่ถูกต้องคิดปราศจากความโลภ ไม่ปองร้ายหรือเบียดเบียนผู้อื่น กล่าวคือ ธุรกิจจะต้องมีการผลิตสินค้าที่มีความปลอดภัยไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ต้องมีความใส่ใจและห่วงใยในผู้บริโภคเปรียบเสมือนญาติมิตรของตนเอง มีความรักในผู้บริโภคโดยเน้นความปลอดภัยของสินค้าซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การออกแบบและการผลิต (Velasquez, 2006) กล่าวคือการออกแบบ ผู้ผลิตต้องทำการออกแบบสินค้าที่ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค มีส่วนประกอบที่มีคุณภาพเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ ผู้ผลิตทำหน้าที่ทดสอบผลิตภัณฑ์ว่าเมื่อออกแบบในลักษณะนี้จะไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ตัวอย่างผู้ผลิตจะต้องทำการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สินค้าที่ผ่านมาว่ามีปัญหาด้านใดบ้าง ทำการสำรวจผู้บริโภค วิเคราะห์พฤติกรรมของผู้บริโภค ทำการทดสอบผลิตภัณฑ์ภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างกันของการให้ผู้บริโภคเลือกใช้วัตถุที่มีความแข็งแรงทนทานเพียงพอต่อการใช้ มีการนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ในการผลิตเพื่อช่วยทำให้การออกแบบสินค้าไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคเช่น บริษัท Plan Toys ซึ่งเป็นผู้ริเริ่ม และผู้นำเข้ารายใหญ่ในการผลิตของเล่นเด็กจากไม้ยางพาราของประเทศไทยได้ให้ความสนใจในทุกขั้นตอนของการออกแบบการผลิตโดยให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยควบคู่กันมาโดยตลอด สำหรับการผลิตผู้ประกอบการ

ผลิตจะต้องทำการควบคุมกระบวนการผลิตทุกขั้นตอนตั้งแต่การนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต วัตถุดิบที่ใช้ต้องถูกคัดสรรแต่สิ่งที่ดีมีคุณภาพไม่นำเอาวัตถุดิบที่หมดอายุหรือเสื่อมสภาพเข้ามา ใช้ในการผลิต มีการตรวจสอบสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับจากการผลิตว่ามีคุณภาพหรือ ขอบบกพร่องส่วนใดบ้างให้ทำการแก้ไข และกำจัดสินค้าเหล่านั้นออกไป ไม่นำเข้ามาปะปนกับ สินค้าที่มีคุณภาพเพื่อทำการจำหน่าย

1.3 มีสัมมาวาโยมะ ผู้ประกอบการต้องมีความอุตสาหพยายามคิดค้นปรับปรุง วิธีการผลิตให้มีความก้าวหน้าและดีขึ้นเพื่อที่จะได้มาซึ่งสินค้า และบริการที่ดีและมีคุณภาพและ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้บริโภค หากผู้ประกอบการธุรกิจสามารถประยุกต์ใช้หลัก มัชฌิมาปฏิปทาในการผลิตสินค้าและบริการคือมีความมุ่งมั่นตั้งใจอย่างแน่วแน่ในการผลิตสินค้า ที่ดีและมีคุณภาพนำไปสู่การปฏิบัติคือการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ และได้มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง เพราะความยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ผู้ประกอบการจะต้องมีการประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีและกระทำ อย่างต่อเนื่องอาศัยความเพียรพยายามก็จะทำให้เกิดความยั่งยืนแก่กิจการ

2. การจัดการตลาด จากการที่งานด้านการตลาดของภาคธุรกิจจะเกี่ยวข้องกับการ จัดหาสินค้าและบริการเพื่อจำหน่ายให้กับผู้บริโภค และก่อให้เกิดความพึงพอใจสูงสุดให้แก่ ผู้บริโภค ดังนั้นการประยุกต์ใช้หลักมัชฌิมาปฏิปทาของภาคธุรกิจประกอบไปด้วย สัมมาวาจา สัมมาวาโยมะ และสัมมากัมมันตะ

2.1 มีสัมมาวาจา (วาจาชอบ) คือ การใช้ถ้อยคำหรือคำพูดที่ละเว้นการพูดเท็จ พูดความจริงและมีความสัตย์ไม่โกหกหรือหลอกลวงคนอื่น โดยภาคธุรกิจจะต้องให้ข้อมูล ข่าวสารที่เป็นความจริงแก่ผู้บริโภค ไม่ปิดบังข้อมูลข่าวสารเช่น ภาคธุรกิจควรให้ข้อมูลที่เป็นข้อดี และข้อเสียของการใช้สินค้าดังกล่าว การติดฉลากให้คำแนะนำในการใช้สินค้าเพื่อให้ผู้บริโภค ทราบข้อดีและข้อเสียของการใช้สินค้านั้น การโฆษณาที่ไม่ได้มุ่งหวังจะจำหน่ายสินค้าและบริการ อย่างเดียว ไม่ทำการโฆษณาที่เกินความเป็นจริงโดยการใช้ถ้อยคำที่มีลักษณะโอ้อวดสรรพคุณ ของสินค้าเกินความเป็นจริง หรือใช้ถ้อยคำที่เป็นการโจมตีหรือใส่ร้ายป้ายสีคู่แข่งจนสร้างความเสียหายให้แก่ผู้ประกอบการที่ทำธุรกิจเหมือนกันทำให้ผู้บริโภคมีความเข้าใจผิดและมีทัศนคติที่ไม่ดีกับผู้ประกอบการดังกล่าว

2.2 มีสัมมากัมมันตะ คือ การกระทำชอบ โดยจะต้องมีการดำเนินงานด้าน การตลาดที่มีคุณธรรม ไม่กระทำการใดที่เบียดเบียนหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น เช่น ธุรกิจจำเป็นต้องแสดงความรับผิดชอบทางด้านการตลาดโดยต้องทำการวิจัยด้านการตลาดเพื่อ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ตลอดจนสามารถตอบสนองความ ต้องการของผู้บริโภคได้ดีที่สุด มีการให้บริการแก่ผู้บริโภคด้วยความเต็มใจ นำเสนอข้อมูล ข่าวสาร และการให้บริการในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้บริโภค ไม่ใช่ วิธีการบีบบังคับหรือการใช้กลยุทธ์ที่สื่อแสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์ที่เกิดจากการแสวงหาหรือ หลอกลวงให้ผู้บริโภคมาหลงเชื่อ และหันมาใช้บริการดังตัวอย่างของการโฆษณาผลิตภัณฑ์

Efferin อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง สร้างเรื่องหลอกผู้บริโภคผ่านทางสื่อออนไลน์โดยระบุสรรพคุณว่าสามารถกระตุ้นการเผาผลาญได้อย่างดีเยี่ยมส่งเสริมการกำจัดไขมันชั้นสุดกระตุ้นเนื้อเยื่อไขมันสีน้ำตาลช่วยลดคลอเรสเตอรอลในเลือดมีประสิทธิภาพในการต้านภาวะซึมเศร้า ซึ่งจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาพบว่าเป็นข้อมูลเท็จ จึงทำให้ผลิตภัณฑ์ดังกล่าวถูกเพิกถอนทะเบียนการค้า (มติชนออนไลน์, 2564) แต่กระทำการทุกอย่างด้วยความจริงใจและจริงใจ เช่น การโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าและบริการที่มีสรรพคุณซึ่งเป็นจริง การให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับคุณภาพและสรรพคุณของสินค้าเกี่ยวกับส่วนผสมที่เป็นจริง มีการระบุวัน เวลา ของการผลิตสินค้า และวันหมดอายุของสินค้า

2.3 มีสัมมาวายามะ คือ ความอุตสาหะพยายามในการพัฒนาสินค้าและบริการมีการศึกษาวิจัยอยู่ตลอดเวลาเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภคเพื่อจะได้ทราบความต้องการที่แท้จริงของลูกค้าตลอดจนปัญหา และอุปสรรคที่ผู้บริโภคมีเกี่ยวกับการใช้สินค้า และบริการในอันที่จะปรับปรุงสินค้าและบริการอย่างต่อเนื่องดังตัวอย่างของผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตำบลท่ากว้าง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งทำธุรกิจผลไม้แปรรูป ได้นำเอาหลักมัชฌิมาปฏิปทาใช้ในการดำเนินงานคือ สัมมาวายามะ โดยมีความอุตสาหะพยายามในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์อย่างต่อเนื่อง มีการสอบถามลูกค้าตลอดเกี่ยวกับการใช้สินค้าและบริการเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาทำให้สินค้าและบริการเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคเป็นจำนวนมาก สามารถทำตลาดได้อย่างกว้างขวางก่อให้เกิดความยั่งยืนแก่กิจการเป็นเวลานานกว่า 40 ปี ทำการผลิตสินค้าที่ดีมีคุณภาพได้มาตรฐานไม่ก่อให้เกิดมลพิษและไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ช่วยเหลือสังคมโดยทำธุรกิจในลักษณะของกลุ่มเป็นการรวมตัวกันของคนในชุมชนในการทำธุรกิจเพื่อช่วยเหลือกัน ผลกำไรที่ได้ก็มีการแบ่งปันกันระหว่างสมาชิกของกลุ่ม (ศูนย์คุณธรรม, 2552)

ผู้ประกอบการธุรกิจที่ดีจะต้องมีความจริงใจ และซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภคเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมโดยทำการตลาดอย่างมีคุณธรรมมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการที่ถูกต้องไม่หลอกลวงผู้บริโภคอันจะทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อถือ ศรัทธา และไว้วางใจธุรกิจซึ่งจะก่อให้เกิดความยั่งยืนแก่กิจการ

3. การจัดการทรัพยากรมนุษย์ จากความก้าวหน้าของการดำเนินธุรกิจที่มีพัฒนาตามลำดับจากอดีตที่เป็นธุรกิจเล็ก ๆ ทำกันภายในครอบครัวและขยายตัวมาเป็นธุรกิจที่มีขนาดใหญ่ขึ้นในรูปแบบของห้างหุ้นส่วน บริษัทจำกัดในปัจจุบันทำให้มีทรัพยากรมนุษย์เข้ามาทำงานในองค์กรธุรกิจเพิ่มขึ้น การประยุกต์ใช้หลักมัชฌิมาปฏิปทากับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ประกอบไปด้วย สัมมาสังกัปปะ สัมมากัมมันตะ และสัมมาวาจา

3.1 มีสัมมาสังกัปปะ คือดำริชอบผู้ประกอบการมีการคิดพิจารณาในทางที่ดีงามโดยจะต้องมีความคิดที่ดีเป็นไปทางบวกกับพนักงานทุกคนอย่ามีอคติหรือมีความคิดที่

ลำเอียงไปทางลบกับพนักงานบางคน มีจิตใจที่เปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นของพนักงาน ไม่มีการปิดกั้นหรือเอาความคิดเห็นของผู้ประกอบการเป็นใหญ่

3.2 มีสัมมากัมมันตะ คือ มีการประพฤติปฏิบัติที่ดีมีคุณธรรมกับพนักงาน ได้แก่ การจ่ายค่าจ้างแรงงานควรมีความเหมาะสม และเป็นเหตุเป็นผลกับสภาพค่าครองชีพในปัจจุบันของประเทศนั้น ๆ โดยค่าจ้างแรงงานต้องทำให้ลูกจ้างสามารถดำรงกันอยู่ได้และสามารถเลี้ยงครอบครัวได้หากงานที่ปฏิบัติมีความเสี่ยง และเป็นอันตรายต่อสุขภาพร่างกายของพนักงาน องค์กรธุรกิจจะต้องจ่ายค่าตอบแทนที่สูงกว่าอัตราค่าแรงงานขั้นต่ำที่กำหนดไว้ตลอดจนมีการดูแลทุกข์สุข และจัดสวัสดิการที่จำเป็นให้แก่พนักงานโดยการดูแลสุขภาพพยาบาลเมื่อพนักงานเจ็บป่วย

3.3 มีสัมมาวาจา คือ การเจรจาชอบ ผู้ประกอบการควรพูดจากับพนักงานด้วยการใช้ถ้อยคำที่สุภาพ มีปียวาจา ไม่พูดจาตู่ถูกต้อนหรือเหยียดหยามพนักงาน แต่จะต้องให้เกียรติกับพนักงานทุกคนหากพนักงานคนใดประสบความสำเร็จในการทำงานก็จะต้องให้การยกย่องและเชิดชูคุณความดีของพนักงานดังกล่าวให้สาธารณชนได้รับทราบ ผู้ประกอบการที่ดีควรมีคุณธรรม มีความรัก เมตตาแก่พนักงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกที่รักมักที่ชังไม่กดขี่ข่มเหงหรือตู่ถูกพนักงาน มีความห่วงใย และใส่ใจพนักงานโดยมีการจัดสรรสวัสดิการให้กับพนักงานเพื่อให้พนักงานมีคุณภาพชีวิตที่ดี ทั้งชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานการประพฤติปฏิบัติที่ดีมีคุณธรรมต่อพนักงานจะก่อให้เกิดผลดีกับธุรกิจเพราะพนักงานจะมีความรักและศรัทธาในผู้ประกอบการ และจะมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงานให้กับธุรกิจอย่างเต็มความรู้และความสามารถซึ่งจะช่วยทำให้องค์กรธุรกิจมีความเจริญเติบโตและสร้างความยั่งยืนให้กับกิจการ

4. การจัดการด้านการเงิน การจัดการด้านการเงินเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญของธุรกิจที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จ การประยุกต์ใช้หลักมัชฌิมาปฏิปทาประกอบไปด้วย สัมมาอาชีวะ คือ การเลี้ยงชีพชอบประกอบอาชีพสุจริตเพื่อช่วยทำให้การจัดการการเงินมีความมั่นคง มีสัมมาสติ มีความรอบคอบ ตั้งใจที่แน่วแน่ในการวางแผนการเงิน และมีสัมมาวายามะคือมีความเพียรในการประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดี

4.1 มีสัมมาอาชีวะ คือ การลงทุนทำธุรกิจที่มีความสุจริต กล่าวคือ ผู้ประกอบการจะต้องนำเงินทุนมาประกอบหรือลงทุนดำเนินธุรกิจที่มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่ดำเนินธุรกิจที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเบียดเบียน และเป็นอันตรายต่อผู้อื่น เช่น ธุรกิจที่เป็นการมอมเมาหรือเป็นอันตราย และสิ่งแวดลอม เช่น สุรา บุหรี่ ฝิ่น บาร์ คาราโอเกะ บ่อนการพนัน โดยเฉพาะในปัจจุบันพบว่า ธุรกิจประเภทฝิ่น บาร์ คาราโอเกะก่อให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ คือ โควิด-19 ในวงกว้าง (ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19, 2564) เป็นอันตรายต่อผู้ที่เข้ามาใช้บริการ และลูกกลามแพร่ระบาดไปยังคนใกล้ชิด และคนรอบข้าง นอกจากนี้จากการดำเนินธุรกิจที่ไม่ได้นำหลักของสัมมาอาชีวะเข้ามาใช้ได้ก่อให้เกิดความเดือดร้อนและความไม่ยั่งยืนของกิจการ เช่น บริษัท Enron ซึ่งเป็นบริษัทพลังงานชั้นนำของโลก

ในประเทศสหรัฐอเมริกาเคยติดอันดับที่ 7 ของบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในโลกของ Fortune 500 บริษัทกระทำความผิดด้านการขาดสัมมาอาชีวะกล่าวคือ มีการตกแต่งบัญชีแสดงสถานะข้อมูลทางการเงินของบริษัทที่ไม่เป็นจริงโดยแสดงรายได้เกินจริงเกือบ 600 ล้านดอลลาร์สหรัฐจนในที่สุดเมื่อทางการรัฐบาลของสหรัฐอเมริกาตรวจพบการทุจริตทำให้บริษัท Enron ถูกตัดสินให้ล้มละลาย (ธนาคารกรุงเทพ จำกัด, 2560)

4.2 มีสัมมาสติ คือ มีความรอบคอบ และมีความตั้งใจที่แน่วแน่ในการวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์สูงสุด และไม่ก่อให้เกิดความเสี่ยงแก่พนักงาน กล่าวคือ มีการนำเอาเงินที่ได้จากกำไรส่วนหนึ่งไปใช้ในทางที่ถูกต้องและชอบธรรม เช่น การใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนของกิจการ เพื่อป้องกันการขาดแคลนเงินทุนในการดำเนินงาน ส่วนที่เหลือเก็บไว้เป็นเงินออมสำหรับกิจการเพื่อใช้จ่ายเป็นสวัสดิการของพนักงาน

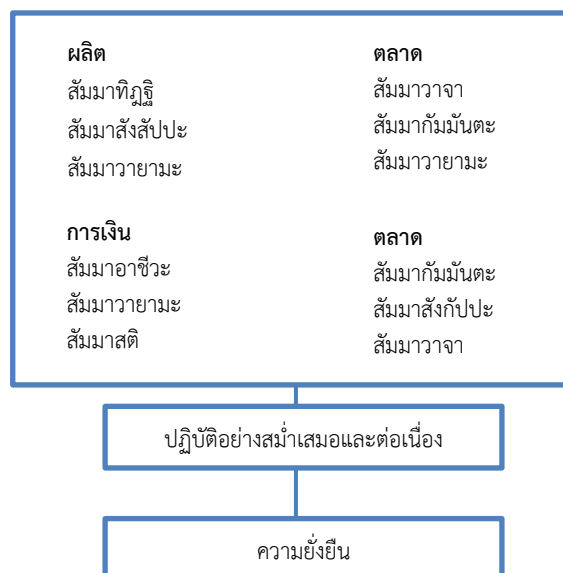
4.3 มีสัมมาวายามะ คือ มีความเพียรพยายามในการทำมาหากินได้แก่ ละเว้นกระทำการใดที่ก่อให้เกิดผลเสียแก่ผู้ประกอบการ และองค์กรธุรกิจ ได้แก่ การคดโกงผู้บริโภค พนักงาน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้อง แต่พึงกระทำความดีอันจะก่อให้เกิดผลดีแก่ธุรกิจ เช่น มีการนำเอาเงินที่เป็นผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจส่วนหนึ่งไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่คนในสังคมในลักษณะของการให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ เป็นทุนการศึกษาของนักเรียนที่ยากจน คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสในสังคม การสนับสนุนโครงการที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งถือว่าเป็นการเสียสละ และช่วยเหลือสังคม ดังตัวอย่างของบริษัทไทยนครพัฒนาจำกัดที่ทำการผลิตยาและส่งออกสินค้าไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้นำเอาคุณธรรมการมีสัมมาวายามะไปใช้ในการดำเนินธุรกิจไม่มีการเบียดเบียนผู้บริโภคคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมโดยการทำธุรกิจกับต่างประเทศไม่ได้มุ่งแต่ตักตวงหาประโยชน์เพื่อตัวเองแต่จะต้องมีส่วนร่วมในการแบ่งปันและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ลงทุนให้ดีขึ้น ผู้บริหารบริษัทไทยนครพัฒนาจำกัด ต้องอย่าเดินอยู่ในความมืดการใช้ชีวิตต้องเดินอย่างมีทิศทาง เราสนใจตัวเลขเศรษฐกิจได้แต่ต้องรู้จักสมดุลกับด้านอื่น ๆ เพื่อให้สังคมมีความสุขต้องรู้จักแบ่งปันให้กับสังคม ผมพูดเสมอว่าการออกไปทำธุรกิจในประเทศเพื่อนบ้านอย่าเอาแต่ตักตวงหาประโยชน์เพื่อตัวเองต้องรู้สึกรักอยากมีส่วนร่วมพัฒนาบ้านเมืองของเขาให้ดีขึ้นด้วย (สหทัย โมสิกะ, 2557)

การจัดการด้านการเงินของธุรกิจจะเกี่ยวข้องกับข้อมูลด้านการลงทุน รายได้ ผลประกอบการของธุรกิจ ดังนั้นผู้ประกอบการจะต้องมีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส ซื่อสัตย์ต่อตนเอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ มีการกระทำ และปฏิบัติที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียแก่ผู้อื่นแต่จะต้องก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอันจะนำมาซึ่งความยั่งยืนของกิจการเพราะธุรกิจที่มีการจัดการด้านการเงินอย่างมีคุณธรรมย่อมจะทำให้กิจการมีความเจริญเติบโตได้รับความความเชื่อถือศรัทธาจากผู้บริโภค และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจ

เนื่องจากการจัดการธุรกิจประกอบไปด้วยการจัดการผลิต การจัดการตลาด การจัดการการเงินและการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้นการจัดการธุรกิจเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนแก่

กิจการ ผู้ประกอบการควรมีการประยุกต์ใช้มัชฌิมาปฏิปทาซึ่งเป็นหนึ่งในหลักธรรมทางพุทธศาสนาที่เน้นการปฏิบัติดีปฏิบัติชอบทั้งทางกาย วาจา และทางใจ กับการจัดการจัดการธุรกิจ การจัดการผลิต ใช้หลักสัมมาทิฐิ ผู้ประกอบการมีเจตนาที่แน่วแน่ในการผลิตสินค้าที่ดีและมีคุณภาพ สัมมาสังกัปปะ มีการผลิตที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่นให้เดือดร้อน มีความซื่อสัตย์ต่อผู้บริโภค โดยไม่ลดคุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต มีสัมมาวายามะ คือ มีความเพียรพยายามในการปรับปรุง และพัฒนากระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพ การจัดการตลาดผู้ประกอบการมีสัมมาวาจา พูดจาเป็นมิตรอ่อนโยนกับผู้บริโภค มีสัมมากัมมันตะ คือ มีการประพฤติปฏิบัติที่ดีกับลูกค้าให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับผู้บริโภค มีสัมมาวายามะ คือ มีความเพียรพยายามในการพัฒนาสินค้าอย่างต่อเนื่อง การจัดการทรัพยากรมนุษย์ มีสัมมากัมมันตะ คือ มีความเมตตากับพนักงาน มีสัมมาสังกัปปะ โดยมีความเป็นธรรมกับพนักงานทุกคน มีสัมมาวาจา คือ การใช้ถ้อยคำที่สุภาพและให้เกียรติกับพนักงาน การจัดการการเงิน มีสัมมาอาชีวะ ใช้เงินลงทุนในการประกอบธุรกิจที่มีความสุจริต มีการแบ่งสัดส่วนของจำนวนเงินให้เหมาะสมในการลงทุน มีการออมเพื่อเป็นทุนสำรองให้แก่กิจการ มีสัมมาวายามะคือมีความเพียรพยายามในการทำ ความดีเพื่อทำให้องค์กรธุรกิจมีความก้าวหน้า มีสัมมาสติ คือ มีความตั้งใจและมีเจตนาที่ดีในการใช้เงินที่ได้มาจากผู้ถือหุ้นอย่างถูกต้องและเหมาะสมเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ธุรกิจ และผู้ถือหุ้น โดยสามารถสรุปการประยุกต์ใช้มัชฌิมาปฏิปทากับการจัดการธุรกิจเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนแก่กิจการได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การประยุกต์ใช้มัชฌิมาปฏิปทากับการจัดการธุรกิจ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนแก่กิจการ

สรุป

การดำเนินธุรกิจปัจจุบันมันจะต้องเผชิญกับสภาพการแข่งขันที่รุนแรง ซึ่งเป็นแรงกดดันให้ผู้ประกอบการต้องพยายามหาวิธีการตลอดจนกลยุทธ์ในการที่จะทำให้ธุรกิจสามารถแข่งขันกับผู้ประกอบการธุรกิจรายอื่นได้ซึ่งหมายถึงการที่ธุรกิจสามารถอยู่รอดได้ แต่อย่างไรก็ตามความอยู่รอดของธุรกิจนั้นอาจจะเป็นผลในระยะสั้นเพราะหากธุรกิจไม่สามารถปรับกลยุทธ์หรือวิธีการให้ทันกับคู่แข่งได้ความอยู่รอดของธุรกิจก็อาจจะยุติลง ดังนั้นการที่ธุรกิจจะดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนเป็นสิ่งที่ผู้ประกอบการธุรกิจมีความปรารถนา โดยความยั่งยืนของธุรกิจจะเกิดขึ้นได้นั้นผู้ประกอบการนอกจากจะพัฒนาวิธีการ เทคนิค กลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจให้ทันคู่แข่งแต่จะต้องมีการนำเอาคุณธรรมที่จะช่วยทำให้การประกอบธุรกิจมีความยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยหนึ่งในหลักธรรมที่สำคัญทางพุทธศาสนาที่เน้นการประพฤติปฏิบัติที่ดีที่ชอบทั้งทางกาย วาจา และใจ ที่ผู้ประกอบการควรนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการธุรกิจ คือ หลักมัชฌิมาปฏิบัติ ด้านการผลิต มีสัมมาทิฐิโดยเห็นชอบว่าหากธุรกิจผลิตสินค้าที่มีคุณภาพก็จะทำให้ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในกิจการ มีสัมมาสังกัปปะ คือ ความดำริชอบในด้านการผลิต ผู้ประกอบการต้องมีความรัก และปรารถนาดี ไม่มุ่งปองร้ายหรือเบียดเบียนผู้บริโภค มีสัมมาวายามะ คือ ผู้ประกอบการต้องมีความพยายามในการคิดค้นปรับปรุงวิธีการผลิตให้มีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพเพื่อจะทำให้ได้สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ด้านการตลาด ผู้ประกอบการจะต้องมีสัมมาวาจา คือ การใช้ถ้อยคำที่สุภาพ พูดความจริง ไม่ใช้คำพูดหรือถ้อยคำในการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่สร้างความจริงเพื่อหลอกลวงให้ประชาชนหลงเชื่อและซื้อสินค้าของตนเพิ่มขึ้น มีสัมมากัมมันตะ คือ การประพฤติปฏิบัติที่ดีงามต่อผู้บริโภคโดยจะต้องมีการดำเนินงานด้านการตลาดที่มีคุณธรรม ไม่กระทำการใดที่เบียดเบียนหรือก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น มีสัมมาวายามะ คือ ความอุตสาหะพยายามในการพัฒนาสินค้า และบริการมีการศึกษาวิจัยอยู่ตลอดเกี่ยวกับการพัฒนาสินค้า และช่องทางการจัดจำหน่ายเพื่อให้ผู้บริโภคได้รับความสะดวกมากที่สุดในการซื้อสินค้าและบริการ ด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์ ผู้ประกอบการมีสัมมาสังกัปปะ คือ การดำริชอบผู้ประกอบการมีการคิดพิจารณาในทางที่ดีงาม โดยจะต้องมีความคิดที่ดีเป็นไปทางบวกกับพนักงานทุกคน มีสัมมากัมมันตะคือการประพฤติปฏิบัติที่ดีมีคุณธรรมกับพนักงาน มีสัมมาวาจา คือ การใช้ถ้อยคำที่สุภาพกับพนักงานทุกคน ด้านการเงิน มีสัมมาอาชีวะคือ การลงทุนทำธุรกิจที่มีความสุจริต กล่าวคือ ผู้ประกอบการจะต้องนำเงินทุนมาประกอบการหรือลงทุนดำเนินธุรกิจที่มีความซื่อสัตย์สุจริตมีสัมมาสติโดยมีการวางแผนการเงินของกิจการอย่างรอบคอบเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่กิจการและพนักงานมีสัมมาวายามะคือ มีความเพียรพยายามในการทำมาค้าได้แก่ ละเว้นกระทำการใดที่ก่อให้เกิดผลเสียแก่ผู้ประกอบการ และองค์กรธุรกิจ

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญกมล ดอนขวา. (2556). *การจัดการธุรกิจชุมชนบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง* (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- จินตนา บุญบังการ. (2552). *จริยธรรมทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารกรุงเทพ จำกัด. (2560). *กรณีศึกษาเรื่องธรรมาภิบาลกับบริษัท Enron*. สืบค้น 4 พฤศจิกายน 2564, จาก www.ledge.bualuang.co.th
- นันทิยา หุตานวัณณ์ และณรงค์ หุตานวัณณ์. (2552). *การพัฒนาองค์กรชุมชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน.
- ปิยะพันธ์ ทยานิธิ. (2562). *วงจรความยั่งยืน*. สืบค้น 20 มีนาคม 2565, จาก <https://shorturl.asia/JQdS4>
- พระครูนิพัทธ์กัลยาณวัณณ์ (คนอง กัลยาณธมโม) และพระศรีโสภณ ปภสฺสโร. (2562). *พัฒนาการของการศึกษาที่ยั่งยืนตามแนวพุทธศาสตร์*. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์*, 7(2), 297-316.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2538). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2552). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิการศึกษาเพื่อสันติภาพพระธรรมปิฎก.
- มติชนออนไลน์. (2564). *อย.เตือนอย่าหลงเชื่อโฆษณาผลิตภัณฑ์ Efferin อวดอ้างสรรพคุณเกินจริง สร้างเรื่องหลอกผู้บริโภค*. สืบค้น 24 มกราคม 2565, จาก https://www.matichon.co.th/local/quality-life/news_2901847
- วรัญญ เวียงอำพล. (2546). *การจัดการการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2551). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: ดวงกมลสมัย.
- ศูนย์คุณธรรม. (2552). *โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจชุมชนเชิงคุณธรรม จังหวัดเชียงใหม่*. เชียงใหม่: สู่เทพการพิมพ์.
- ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19. (2564). *รายงานผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ปลายเดือนมีนาคม ถึงวันที่ 8 เมษายน 2564*. สืบค้น 18 กันยายน 2564, จาก <http://www.BBC.com>
- สหทัย โมสิกะ. (2557). *คุณธรรมนำธุรกิจ*. สืบค้น 5 พฤศจิกายน 2564, จาก www.posttoday.com
- David, G. (2013). *Policy: Sustainable development goals for people and planet*. Retrieved September 22, 2021, from <http://www.iied.org>

Thai Union. (2012). *Business Ethics*. Retrieved September 21, 2022, from <https://investor-th.thaiunion.com/>

Velasquez, M. G. (2006). *Business Ethics*. New Jersey: Prentice-Hall.

